

Zastupování představeného podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě

Představeným je podle § 9 odst. 1 věty první zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě (dále jen „zákon“), „*státní zaměstnanec, který je oprávněn vést podřízené státní zaměstnance, ukládat jim služební úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat výkon jejich služby a dávat jim k tomu příkazy*“.

Zastupování představeného je upraveno v § 9 odst. 7 a v § 66 zákona.

Ad 1) Zastupování podle § 9 odst. 7 zákona:

„Představený ze svých přímo podřízených představených určí jednoho, který je jeho zástupcem.

Nemá-li představený přímo podřízené představené, nebo jde-li o náměstka pro řízení sekce nebo o ředitele odboru v ministerstvu nebo v Úřadu vlády, určí zástupce ze svých podřízených státních zaměstnanců.

Takto určený státní zaměstnanec zastupuje představeného v plném rozsahu jeho činnosti; přitom se považuje za představeného.“

Za použití pouze jazykového výkladu by z tohoto ustanovení vyplývala povinnost představeného určit ze svých podřízených státních zaměstnanců jednoho jako svého stálého zástupce.

Tuto povinnost nelze chápat direktivně, analogicky by se zde mělo uplatnit vymezení zastupování, tak jak jej upravuje § 124 odst. 2 písm. a) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, podle něhož určený zástupce „trvale zastupuje vedoucího zaměstnance v plném rozsahu jeho řídicí činnosti, je-li toto zastupování u zaměstnavatele upraveno zvláštním právním předpisem nebo organizačním předpisem“.

Určení zástupce představeného je na místě především v početnějším organizačním útvaru nebo tam, kde jsou vykonávány různorodé činnosti, jejichž část pak řídí zástupce.

Přednostně by měl být zástupcem představeného jeho podřízený představený, který vykonává službu na nižším stupni řízení.

Pokud však nemá představený v podřízenosti jiné představené na nižším stupni řízení nebo jedná-li se o náměstka pro řízení sekce nebo ředitele odboru v ministerstvu nebo Úřadu vlády, může určit svého zástupce i z jemu podřízených státních zaměstnanců.

Ze znění citovaného ustanovení zákona je patrné, že rozsah zastupování představeného není vázán na jakoukoliv další podmínku, tedy ani na podmínku nepřítomnosti představeného.

Pokud by měl zákonodárce skutečně zájem omezit rozsah zastupování představeného pouze na dobu jeho nepřítomnosti, učinil by tak výslovně přímo v textu ustanovení § 9 odst. 7 zákona. Jestliže tak neučinil, nelze existenci takové podmínky ze stávajícího znění zákona dovozovat.

Na rozhodování o zastupování představeného se ve smyslu § 159 odst. 2 písm. c) zákona nevztahují ustanovení o řízení ve věcech služby ani ustanovení správního řádu o správním řízení.

Určení zástupce představeného i ukončení jeho zastupování nebude mít náležitosti uvedené v § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (náležitosti rozhodnutí), přesto by mělo obsahovat:

- identifikační údaje státního zaměstnance (zástupce) – jméno, příjmení, titul, datum narození, bydliště;
- určení služebního místa představeného, který má být zastupován – služební úřad a služební místo;
- doba počátku (ukončení) zastupování;
- úkoly delegované představeným na zástupce.

Oproti neformálnosti určení zastupování se na přiznání příplatku za vedení uvedeného v příloze č. 2 zákona vztahuje ustanovení § 159 odst. 1 písm. d) zákona, služební orgán musí v této věci vydat formalizované rozhodnutí.

Zastupování je vázáno na služební místo představeného, ne na státního zaměstnance, který je na tomto místě. Z toho lze dovodit, že zastupování určeného zástupce nekončí, pokud státní zaměstnanec – představený, který jej jako svého zástupce určil, přestane být představeným.

Ad 2) Zastupování podle § 66 odst. 1 zákona:

„Státní zaměstnanec je povinen na základě příkazu zastupovat představeného nebo státního zaměstnance na služebním místě zařazeném ve vyšší platové třídě, než je zařazeno služební místo, na které byl jmenován.“

V tomto případě se jedná o situaci, k níž může dojít, pokud není služební místo představeného obsazeno a není určen zástupce představeného podle § 9 odst. 7 zákona nebo není přítomen ve službě ani představený ani jeho zástupce podle § 9 odst. 7 zákona.

Představený, který má být zastoupen, nebo jeho nadřízený představený svým příkazem určí ad hoc jiného státního zaměstnance, který bude představeného zastupovat.

Na rozhodování o zastupování představeného podle § 66 zákona se ve smyslu § 159 odst. 2 písm. c) zákona nevztahují ustanovení o řízení ve věcech služby ani ustanovení správního řádu o správním řízení.

Příkaz k zastupování nebude mít náležitosti uvedené v § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (náležitosti rozhodnutí) přesto by měl obsahovat:

- identifikační údaje státního zaměstnance (zástupce) – jméno, příjmení, titul, datum narození, bydliště;
- určení služebního místa představeného, který má být zastupován – služební úřad a služební místo;
- doba počátku (ukončení) zastupování.

Zástupci určenému podle § 66 odst. 1 zákona nepřísluší oproti zástupci určenému podle § 9 odst. 7 zákona příplatek za vedení uvedený v příloze č. 2 zákona.

Při zastupování delším 4 týdnů mu náleží plat, který by mu náležel, pokud by byl zařazen na služebním místě představeného, kterého zastupuje, na tento případ se vztahuje ustanovení § 159 odst. 1 písm. d) zákona, služební orgán musí v této věci vydat formalizované rozhodnutí.

Po dobu zastupování podle § 66 odst. 1, odst. 2 zákona nevykonává státní zaměstnanec v plném rozsahu dosavadní služební úkoly.

Podle § 66 odst. 3 zákona nesmí zastupování trvat déle než 180 dní v kalendářním roce, to neplatí, pokud s delší dobou státní zaměstnanec souhlasí.